

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea-Mare și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea-Mare,
Parcul Ștefan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:
Pe un an . . . . . 120 Lei.
Exemplarul . . . . . 5 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 358—1925.

Prezentarea preoșilor din raza Cercului de Recrutare Arad.

În urma adresei Cercului de Recrutare Arad de dat 3 Februarie art. Nr. 1567 prin aceasta lăsam tuturor preoșilor Noștri până la etate de 60 de ani domiciliati în raza celui Cerc de Recrutare ca de urgență să se prezinte la Comandamentul acela în Arad, pentru a fi vizitati de medicul garnizoanei și pentru a fi înscriși în controlul confesoriilor de rezervă.

Oradea-Mare, 7 Februar 1925.

Nr. 387—1925.

Concurs la parochiile Istrău și Ciumești.

Pentru complenirea parochiilor Istrău (dist. Careii-Mari) și Ciumești (distr. protop. al Eriului) prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 15 Martie crt. urmând ca cererile pentru aceste beneficii să fie prezentate acestui Ordinariat până la termenul de mai sus.

Oradea-Mare, 7 Februarie 1925.

Nr. 289—1925.

Ștergerea din Clerul diecezan a clericului Gheorghe Orha.

Spre cuvenită orientare a Ven. Cler diecezan comunicăm, că clericul Gh. Orha a fost șters din clerul tinăr al acestei dieceze și astfel numitul nu mai poate fi admis să îndeplinească nici o funcțiune clericală.

Oradea-Mare, 4 Februarie 1925.

— *La Catedrala unită vor predică: Duminică în 15 Febr.* On. Angustin Cosma, profesor secundar. *Duminică în 22 Febr.* Cl. Dr. Nicolae Flueraș, profesor la Academia teologică. — Tot atunci se va cânta noul cor bărbătesc al compozitorului Fr. Hubic, cu motive orientale.

— Recomandăm cititorilor nostri ca lectură broșurele Bibl. „Presa bună” din Iași. Mai nou au apărut: „Ingerul sclavilor” (o istorioară din Brazilia). „Iubiți pe dușmanii vostri” (o ist. din războaiele cu Maorii din Noua-Zelanda); câte 8 lei broșura (2 numeri).

PARTEA NEOFICIALĂ

Ce spune Jean Carrère despre Roma? Pentru ce este Roma eternă?

(Urmare.)

de Jean Carrère

Traducere de . . .

Iean Carrère, corespondent a mai multor cotidiane din Paris, alătura cu Paul Bourget, Henri Bordeaux, Léon Daudet, Henri Ghéon etc. floarea literașilor moderni ai Franței, care în petrecerea sa mai bine de 20 de ani la Roma a avut timpul și ocaziunea să se coboare în toate tainele trecutului Orașului etern în reventa sa cade „La Pape” (Plon Paris 1924) își expune părerile sale asupra enigmei acestei istorice: Papalitatea, care a stârnită dmirașia atător istorici nepreocupați.

Aceasta poate jigni simșul de patriotism al multora. Cu atăt mai rău însă; căci acesta este adevărul, care trebuie spus, Roma este, chiar din punctul de vedere al evolușunii raselor occidentale, *adevărata capitală a unei civilizașunii de 30 de ori sculare*, ai cărei moștenitori suntem noi. La Roma trebuie să căutăm secretul înșelegerii senine, cum a făcut-o Goethe, căci *Roma este cheia isorielii*; ea este care oferă spiritelor neodihnite într'un cadru unic aceasta imensă întindere a trecutului și aceasta continuitate perpetuă a vieții pururea reintinerite, din privirea căreia se naște în noi suprema virtute a stăruinșei. Ea este orașul nostru al tuturor Apusenilor. Ea este orașul nemărginit, *patria ideală a tuturor celor ce văd în eforturile omentrei veșnica tendinșă spre nemurire.*

Eternitatea Romei.

Dar întrebatu-v'ași vre-odată, că de unde provine acest sentiment al eternității ce ni-l produce Roma? Poate da, poate nu. Eu cred, că cei mai mulți nu v'ași întrebat. Eu însuși, vă mărturisesc sincer, am rămas ani întregi superficial față de măreșia trecutului și tinereșta viguroasă a prezentului acestui oraș, fără să mă fi întrebat vre-odată de ce este orașul acesta, unic în felul său, așa de febril și așa de însemnat ca pe vremea lui Numa, a Grachilor, alui August sau alui Sixt al Cincelea. De unde aceasta istorie neintreruptă de 30 de secole, până la noi și încă după noi; atunci când nici un oraș n'a avut aceasta longevitate; atunci, când toate celelalte metropole ale antichității, unele mai pompoase și mai imperiale decât Roma, au dispărut în mod fatal, când le-a venit vremea? I-mi

ziceam, ca toți ceilalți: destinul istoriei a vrut așa. Și ca și Goethe mă îndestuleam zicându-mi, că *Roma poartă în sine principiul eternității sale!* Voi, cetitorii mei, fiți sinceri și mărturișiți, că nici voi n'ați mers mai departe și, că voi asemenea, ori sunteți indiferenți, ori practicanți, protestanți ori ovrei, atești ori catolici, voi încă v'ați supus liniștiți faptului existent, fără să vă fi dat silința sau să fi întrebat după cauzele mai îndepărtate ale eternității Romei.

Ce zice Goethe.

Și de ce să fim noi mai exigenți decât Goethe? Roma există, pentrucă există, Roma este orașul etern și pace. „Trebue să păstrez cu multă grijă amintirile acestei zile fericite!“ exclamă autorul lui Faust privind splendoarea Romei eterne. Iar într'alt loc zice:

„Lăsați-mă să vi-le spun toate cum vin. Mai târziu se vor aranja. Eu nu vreau să judec după impresiile mele câștigate. Eu vreau să ating sublimul...“

Și acest sublim, unde crezu Goethe că-l poate găsi? În contemplarea îndelungată a Romei *antice*. Că Roma e așa de puternică și fermecătoare, cauza este, că *a fost frumoasă și puternică pe timpul lui Cezar și Marc Aureliu și, fiindcă ea a plămădit toate popoarele, ele în semn de admirație și recunoștință, i-au lăsat ei tot prestigiul lor.*

De altfel, strălucirea și mărirea Romei păgâne, continuată până în prezent, chinuște în așa măsură mintea, câteodată atât de iluminată și clarvăzătoare a autorului *Elegiilor Romane*, în cât, trecând prin orașul Assisi, acest oraș, unde palpitează încă atât de viu *inima celui-ce pe pământ fu mai aproape de Isus*, în acest oraș, care și în ochii scepticului are valoare și strălucire numai în virtutea nimbului divinului Francisc, Goethe nu văzu în pietrele lui sfințite, decât rămășițele unui templu al Minervei.

Aceasă credință stranie într'un fel de *divinitate istorică, care ar fi reinviat mai târziu miracolul mării Romei*, psihologic este ușor de explicat. Căci ea este unul din elementele educațiunii noastre clasice contemporane. Acesta este un crez literar, ce-l sorbim noi din frageda tinereță cetind pe Tit-Liviu și pe Virgil și care nu ne iese de loc din cap, fiindcă, s'o spunem, nici nu 'ncearcă nimeni să ni-o scoată. Câți catolici, câți preoți, câți prelați savanți, am auzit eu însumi debitând cu aceasta idee luminată, că Biserica lui Crist, din punct de vedere pur istoric, nu e altceva decât *continuarea imperiului Roman*, al cărui prestigiu l-a moștenit; cași cum Vicarul lui Hristos ar fi avut nevoie de prestigiul unui Eliogabal sau Nerone sau chiar de alui Augustus însuși!

Leon Daudet.

Câți sunt cari cred și astăzi, că Roma stăpânirea ei o poartă în sine; dacă nu principiul eternității cel puțin un principiu de forță superioară tuturor celorlalte forme politice, cari au guvernat lumea! De ex. în o carte recentă alui Léon Daudet „*Sylla et son destin*“ (Sylla

și soartea lui) o carte plină de foc și lumină, cetesc întreacă următoarea frază:

Dacă un atare om de Stat (Silla) ar fi trăit, ca un vultur sau un crap, două sau trei secole, modificând încetinel constituția și asigurându-i astfel continuitatea, prin extragerea germenilor, cari erau cauza prăbușirii și a morții, ar fi putut asigura trecerea fără zguduire a civilizațiunii antice la cea nouă.

Toată admirația noastră orbă și preconcepută față de Roma antică e cuprinsă pe deplin în aceste câteva cuvinte, atât de sintetice. Care va se zică, Roma războinică și păgână purtă în sine germeul eternității sale? Ea putea deci evita invaziunea barbarilor? Ea putea să treacă fără zguduire dela Senat la Sfântul-Colegiu (al Cardinalilor)? Care va se zică, spiritul lumii bătrâne, care prin propria sa evoluțiune, trebuia, în mod fatal, să dea naștere Colloseurilor și luptelor sângeroase din ele, putea să se transmită în mod de totului natural lumii noi, care avea să producă basilicile Sant-Agnese, San-Giovanni, Santa-Maria-Maggiore, San-Pietro? Cum să vă pot da o dovadă mai clară despre starea neobișnuită de spirit, în care se găsesc în fața acestui nume „Roma“ și spiritele cele mai geniale? Dacă din mintea senină a unui scriitor catolic, ca Leon Daudet, poate în mod firesc și fără să fi sulevat cineva aceasta, să iasă o astfel de concepție despre trecut cum să ne mirăm de adevăratele delirii de entuziasm idololatriu, în cari se, lasă răpiți cei mai romantici vrășmași ai Creștinismului, când vorbesc de Roma Cezarilor?

Roma și Nietzsche.

Acel sârman nebun de Nietzsche, pe care generația noastră ușoratică l-i iubi cu atâta căldură timp de un sfert de veac. în cartea intitulată în franțuzește „*Anticristul*“ (*l'Antéchrist*) și care în realitate trebuia intitulată „*Anticreștinul*“, a desvoltat cu o vervă furioasă, uneori chiar asurzitoare, aceasta concepție, devenită azi populară, că *Roma poartă în sine germeul eternității sale.*

Voiu cita pe lung divagațiile lui Nietzsche; ele merită să fie citate; căci prin însaș exasperația lor ne vor dovedi până la absurditate, netemeinicia unor prejudecăți devenite acum tradiționale.

Amintim, întreacă, pentru acei cari nu știu, că Nietzsche este, până în ziua de azi, *vrășmașul cel mai răutăcios al Creștinismului*. Orgoliul său bolnăvicios și fără margini, care l-a dus la nebunje, ajunge să-l prezinte în operele sale ca pe un vrășmaș personal alui Hristos, pe care-l acopere cu neincetate injurii. Injurii de așa fel, încât aduc suris chiar și pe buzele admiratorilor acestui „*filosof*“ german; și cari prin însaș copilăria lor sunt inofensive, ca și ale unui copil furios, căzut în convulsii. Nietzsche, care se numește pe sine simpluminte „*anticristul*“, reproșează lui Isus, c'ar fi fost cel mai mare vrășmaș al omenirii, iar creștinilor, că *au distrus toate în jurul lor, ca niște criminali și anarhiști*. Și între alte distrugeri, de cari acuză Nietzsche pe martirii Romei impe-

riale e, că ei ar fi nimicir acest monument admirabil din toate punctele de vedere, ce se numea Imperiu Roman, care, fără de ei, ar mai exista și astăzi. El zice:

„Imperiul Roman, care era „*aere perennius*“, cea mai măreață formă de organizație ce s'a realizat cândva în istorie și sub condițiile cele mai grele, atât de măreață, încât tot ce l-a precedat și tot ce l-a urmat n'a fost, decât *diletantism*, lucru imperfect și cărpeală, acești anarhiști „*sfinți*“ și-au făcut o „*pietate*“ din distrugerea lumii, adică a Imperiului Roman, până ce n'a rămas nici peatră pe peatră, până ce chiar Germanii și alți barbari n'au pus stavilă devastării.

Creștinismul a fost vampirul imperiului Roman, el a distrus într-o singură noapte, aceasta operă grandioasă a Romanilor, adică aceea de-a fi câștigat un teren vast pentru o mare cultură a timpului. Nu veți înțelege niciodată? Imperiul Roman ce-l cunoaștem noi, care ni-l prezintă nouă istoria provinciilor Romane zi de zi tot mai bine, aceasta minunată operă de artă în mare stil, era un început, edificiul său era clădit pentru a fi probat mai multe mii de ani, până acolo n'a clădit nimeni niciodată așa; nici n'a visat cineva vreodată să poată clădi astfel „*sub specie aeterni*“. Aceasta organizație era destul de puternică pentruca să poată suporta *păcatele unor împărați răi*: pentrucă primul principiu al oricărei clădiri arhitectonice e, că ușorătatea persoanelor ei să n'albă înriuriță asupra lui. Și cu toate acestea, el n'a fost destul de puternic împotriva celei mai abiecte specii de corupție: a creștinismului.

De-a geaba efortul cultural al antichității: nu găsesc cuvânt destul de potrivit să-mi exprim sentimentele asupra unui lucru atât de monstruos. Și când te gândești, că acest efect nu era decât începutul, când te gândești, că conștiința tare de granit era abia să pună baza unei opere pentru multe mii de ani. — Zădarnic înțelesul cuvântului „*antic*“. De ce-s buni Grecii, de ce-s buni Romani? . . . La tot cazul mai mult decât suvenirea unei zile trecute! — Grecii! Romanii! Nobleța pasiunii, gustul, cercetarea metodică, geniul de organizație și administrație. Voirea viitorului omenesc și speranța în acel viitor, marea afirmare a tuturor lucrurilor exprimate sub forma de *imperiu Roman*, exprimate în forma de-a fi văzute cu toate simțurile, stil mare, nu numai artă, adevăr, viață . . . Și n'a fost un *cataclism al naturii care a dărâmat toate acestea într-o zi* Nu brutalitatea Germanilor sau a altor *tardigrizi*; ci vampiri vicleni, clandestini, invisibili și anemici, l-au necinstit și l-au sleit de puteri. Creștinismul ne-a lipsit pe noi de moștenirea creațiilor geniului antichității!

Mă opresc aci. Ar mai fi câteva zeci de pagini de acest fel de citat, într'un crescendo din ce în ce tot mai furibund. Eu reproduc în mod fidel traducerea devenită celebră alui Nietzsche dată în „*Mercur de France*“ de Dl. Henri Albert. Dacă aș traduce eu însumi aceste pagini, s'ar putea crede, că exagerez rățăcirile nebnatice alui Nietzsche. E aproape imposibil să duci mai departe însuflețirea pentru Roma păgână și geniul antichității. Care va se zică fără de acești „*distrugători*“ fără de acești „*criminally*“ de creștini, imperiul lui Tiberiu și alui Caligula purtau în sine forța de a trăi „mai multe mii de ani“. El era clădit „*sub specie aeterni*“. Și cum? ca să distrugă aceasta „*clădire de granit*“, au fost de-ajuns câțiva *proseliți obscuri din poporul de jos*, dintre cari cei mai mulți au perit omorâți în masă și nu aveau alte arme decât cuvântul și rugăciunea? Sfarămițos granit și bronz rău calit!

Hyp. Taine.

Or, până când Nietzsche învinuiește creștinismul de-a fi distrus complect aceasta capo-d'operă de organizație a omenirii „și de a-l fi adus la neant într-o singură noapte“ — care noapte? — un alt filosof al secolului din urmă, tot atât de celebru, dar mai serios, decât Nietzsche, acuză Biserica creștină și Papalitatea de-a fi conservat prea mult formele și spiritul Imperiului Roman dispărut: Am numit pe Taine.

După descrierea unei ceremonii papale dela San-Pietro, ilustrul autor a „*Calătoriilor în Italia*“ (*Voyages en Italie*) adaugă următoarele reflexiuni:

„Iată după patrusprezece secole finalul unei ceremonii Romane, căci imperiul Roman e, care *tuăiești și azi, și persistă*. El se scufundase; în pământ sub loviturile hoardelor barbare; însă cu reintinerirea universală a tuturor lucrurilor, el a reapărut sub o formă mai *spirituală și netrecătoare*. Foată istoria Italiei se cuprinde în aceasta scurtă ormulă: a rămas de totului *latină*. Herullii, Ostrogoții, Lombardii, Francii nu s'au putut așeza în ea și n'au stăpânit-o destul, ea n'a fost de loc germanizată ca și restul Europei; ea este în veacul X. aproape la fel cași la 300 înainte de Hristos.“

E greu să fii, într'un subiect istoric, de părere mai diemtral opusă, decât cum sunt acești doi filosofi egali de anticatoloci: Nietzsche și Taine. Căci pentru unul crima creștinilor e de a fi distrus în mod laș imperiul Roman până 'ntemeli; iară pentru celalalt vina Papalității e, din contră, de a fi conservat Imperiul prea mult și de-a fi făcut Italia „*prea latină*“.

Să vedem acum, că oare între scriitorii neitalieni și necatolici cari au vorbit despre Roma, nu se mai găsesc alții, tot atât de celebri cași Nietzsche și Taine, cari fără patimă și fără prejudecăți „*a priori*“ se apropie mai mult de adevăr?

Montesquieu și Gibbon despre Roma.

Sunt mai mulți, de sigur, eu însă nu citez depe doi, întrecăt; pe doi foarte renumiți, pe cari Biserica, să fim siguri, nu-i poate de loc revendica de-ai săi. De fapt, primul fu Montesquieu, care cași premărgătorul enciclopediștilor, a scos bucuros din concepția sa istorică orice interpretare mistică și religioasă, și care în câteva șire a descris cu multă măestrie „*funerarul Romei păgâne*“.

„Intre atâtea nenorociri, zice el vorbind despre decadența Imperiului, omul cearcă cu oareșcare curiozitate soartea tristă a orașului Roma. Ea era propriu zis fără apărare: ea putea fi ușor expusă foametei, extinderea prea mare a zidurilor făcea apărarea ei grea, căci fiind ea situată pe un șes, putea fi ușor forțată: nu avea nici un izvor de ajutor în popor, care era extrem de scăzut. Împărații fură siliți a se retrage la Ravenna, odinioară apărată de mare, ca și astăzi Veneția.“

Celalalt scriitor nu-i nici măcar, ca Montesquieu, de sânge latin, nici din naștere catolic: este un scriitor dela Nord, un inimic natural al Romei și al Papalității, atât prin rassa cât și prin educația sa religioasă: este istoricul englez Gibbon. Când în opul său intitulat „*Istoria decadenței și căderii Imperiului Ro-*

man" ajunge să vorbească de Grigorie-cel-Mare (Papa) scrie:

„Arborele cel mare, la umbra căruia s'au odihnit popoarele pământului, e despoiat de frunzele și ramurile sale verzi: trunchiul său sleit tânjește acum pe pământul sec și uscat. În sus numele Romei, ca și al Tebei, Cartaginei și Babiloniei, ar fi șters de pe fața pământului, dacă acest oraș n'ar fi fost animat de un principiu vital care l-a redat din nou omenirei și civilizației.”

Precum vedem din aceasta ultimă frază și bătrânul Gibbon, chiar înainte de Goethe, Nietzsche și a altora mulți, — chiar și înainte de Leon Daudet — credea, că Roma, strălucita Romă a studiilor noastre clasice, purtă în sinul ei „principiul vital” *principiul eternității sale*, care la tot cazul și în cutareva formă, trebuia să-o scape de peire. Pentru un istoriograf englez, născut și crescut afară de catolicism inamic chiar al Papalității, ar fi greu să se ridice mai sus; în loc ca acest fapt înfiorător de mareț să-l zgudue până 'n adâncul sufletului, cum s'a întâmplat aceasta cu nemuritorul Veillot, rămâne rece; dar totuș trebuie să-i fim recunoscători și să-l admirăm pentru imparțialitatea obiectivă, cu care a stabilit și recunoscut adevărul cu privire la Orașul Etern, adică, *că fără de o prefacere totală și neașteptată, Roma era condamnată să dispară de pe fața pământului*, sau cel puțin să se împotmolească într'o decadență ireparabilă.

Roma și Teba, Memphis Ninive, etc.

Și într' adevăr, de ce chiar Roma, a cărei evoluție istorică e atât de asemănătoare cu aceea a altor metropole antice, să fi purtat în simpla logică a istoriei sale trecătoare, principiul unei vieți fără de sfârșit? Căci în ce se deosebea, în sine considerată, de Teba, Memphis, Babylonia, Ninive, Suza, Ecbatana sau Tyr? Pe ce ne răzămăm noi cutezând a vorbi despre eternitatea ei, designată prin o simplă lege istorică? Pe aceea, că stăpânirea ai a ținut mai mult ca a altora? *Dar ce sunt mîile de ani dela Romulus până la Teodosie, alătura de uestfârșita serie de veacuri ce s'au scurs dela ivirea Sphinxului dela Giseh până la tragica moarte a Cleopatrei?* Pe aceea, că teritorul stăpânirii ei a fost mai vast decât al altor imperii? Dar fost-a cândva mai extins ca teritorul Assyriei lui Sardanapal sau al Perziei lui Dariu?

Acestea imperii au pierit în urma firii lucrurilor; tot așa trebuia să piară și imperiul Romei. *Roma încă trebuia să dispară ca Babylonia și Ninive.* Aceleaș motive, cari au adus căderea unora, trebuia să aducă și căderea celeilalte. Și Roma și-a avut întemeierea, expansiunea, apogeul și declinul său. *Impărăție întemeiată cu forța sabiei, de sabie trebuia să piară.* Roma, asemenea, a absorbit toate popoarele vecine, ca descendenții lui Ninus până la venirea Sarganizilor; apoi ea a cucerit toate popoarele mari din prejur, ca Sarganizii până la Sardanapal. Și în mod fatal, ca toate celelalte, și ea trebuia să-și aibă cauza slăbiciunii

și a căderii sale în *însaș expansiunea prea vastă a teritoriului ei*, imposibil de menținut împotriva mișcărilor inevitabile a popoarelor noi. Ștudiați istoria marilor popoare ale Orientului, asemănați-o cu aceea a Romei, și veți vedea, că legile fundamentale ale evoluției lor, nu diferă întru nimica. Dela Romulus până la August *procesul spre Cezarat* se desvoaltă prin eceeaș riguroasă forță de acțiune, aș cuteza să zic cu acelaș dinamism, cum s'au desvoltat toate imperiile mari de mai 'nainte. Dela August la Augustulus urmează apoi *descompunerea*, mai 'ntăiu fără a putea fi văzută și oarecumva stabilă, apoi mai vizibilă însă tot lentă, în fine vădită și vertiginoasă, exact ca în toate exemplele ce ni-le-a dat până acum istoria cunoscută.

Adevărul.

Căci a crede cu Leon Daudet, că Roma, chiar prin o serie ne'nteruptă de „*Sillae*”, ar fi putut scăpa de invasiunile barbare, e o pură fantezie. Iar a afirma cu Nietzsche, că un imperiu, oricare ar fi el, e zidit „*sub specie aeterni*” înseamnă a nu cunoaște de loc cea mai elementară psihologie a omenirei. Un *popor* poate să nu moară, când el e închiegat moral și materialmente într'o formă geografică bine determinată, chiar și dacă moare pentru câțva timp, sau se pare c'a murit, el poate, ba chiar *trebuie* să renvie. Exemplu admirabil e Italia. Căci un popor este *ceva* natural și e stăpânit de legile naturii. Insa o *impărăție* este un lucru esențialmente *artificial* și poartă în sine germenii peirei inevitabile: o împărăție este întemeiată pe dominațiunea celor puternici și pe subjugarea celor slabi. Ea este întemeiată prin voința, ambiția și lăcomia oamenilor. Deci ea va trăi, până va fi de-ajuns forța unora și cât va ținea slăbiciunea altora. Care nebun, afară de Nietzsche, va susține că un asemenea desechilibru este etern? Vine un moment, când cei slabi împinși de ură, de spiritul libertății sau de însaș mizeria lor, se rescoală, sau, când cei tari, enervați de lux, de plăceri și de prea mare încredere în superioritatea lor, sleiesc. Atunci se produc crepături în edificiul „*aere perennius*”, al cărui ideie emoționează într' atâta romantismul enervat al filosofului german. Se deschid spărturi, vecinii mai tari și mai tineri pătrund în lăuntru și elementele interioare se descompun. Aceasta e istoria tuturor imperiilor. Aceasta a fost și istoria imperiului Roman. În substanță, el a fost condamnat la peire încă pe timpul lui August. În ziua, când s'a cetit la senat testamentul primului Cezar, s'a cetit totodată și judecata de moarte a Imperiului. August însuș a recomandat urmașilor săi să restringă stăpânirea Romei între hotarele, pe cari însaș natura i-le-a designat: *Oceanul, Rinul, Dunărea, Eufratul și nisipurile deșertului african.* Aceasta însă era o greșală din partea acestui om, care de altfel s'a dovedit a fi un politician foarte prevăzător. El vedea ziua de mâine dar nu o vedea pe cea de *poimâne*. Și acest „*poimâne*” era fatalmente năvălirea barbarilor. Și de

fapt, el se înșelă chiar dela început, crezând, că imperiul Roman ar putea avea frontiere naturale. Italia putea imperiul însă nu. În urmare se înșelă ordonând ca să se pună stavilă expansiunii acestui imperiu. Acest imperiu nu putea trăi fără expansiune continuă. Restrângerea de bună voie înseamnă să exciteze cetezanța vecinilor, mai ales dacă acești vecini erau niște popoare tinere și sărace, iubitoare de războiu și se simțeau atrase de strălucirea vieții luxoase a Romanilor. Și de altfel, urmașii nu se puteau supune orbește voinței lui August. Abia câțiva ani după moartea lui, Claudius și Nero au invadat Britania. Iar înțeleptul Traian însuși, trebui să întreprindă expediție împotriva Dacilor, cari au vătămat prestigiul Romei. Toate acestea au fost fatale. Și tot fatal a fost, ca acești barbari, neodihniți pândeau slăbiciune Cetății suverane. Toate acestea nu puteau să nu se întâmple. Putem deci afirma, că *sfârșitul imperiului era făcut inevitabil chiar dela masacrul legionilor lui Varus*. Deci, cum vedem, nu creștinii au fost cauza. *Fără creștinism, din contră, ar fi dispărut nu numai imperiul, ci dispărea chiar și Roma*, sau ar fi devenit un oraș de-a două mâni, părăsit. Ea ar fi fost distrusă de către Attila sau Genseric, cum au fost distruse Aquileia și Cartaginea, sau ar fi ajuns feudul cuceritorului șef Vandal sau Got, cari și-ar fi întemeiat acolo un ducat sau un regat, și am avea azi un ducat al Romei precum avem un regat al Neapolului sau un ducat al Milanului. Ruinele ei s'ar fi folosit la clădirea castelului noilor cuceritori, afară de cazul, dacă nu s'ar fi înfundat în marea izolării și a uitării, vasa-lă obscură a unei capitale mai comode și mai moderne, cum s'a întâmplat aceasta cu Syracuse în raport cu Palermo; *căci vechea Romă, devenită un sat sălbătăcit, s'ar fi stins în melancolia atârării sale de un Neapole sau de o Florență mai norocoase*. Și glorioasele sale ruini n'ar fi scăpat decrepitudinii istorice, cum n'au scăpat nici cele ale Tebei, Babyloniei, Ate-nei sau ale Ierusalimului.

Acesta ar fi fost destinul, *singurul destin*, ce-l putea avea Roma, omenește vorbind, de nu venea acolo un anumit *Petru din Galilea cu urmașii săi*.

Anul jubilar.

(urmare)

De Dr Grigorie Pop, canonic-cancelar.

Raționabilitatea indulgențelor.

Precizată odată în chipul acesta natura indulgențelor, să arătăm acuma pe scurt adevărata natura celor două puncte de credință, pe cari se razimă această instituție. Din cele spuse relese limpede, că economia indulgențelor este cu puțință, pentrucă: 1. Dumnezeu, când iartă păcatul, nu totdeauna iartă și pedeapsa vremelnică datorită pen-tru păcatul iertat; și 2, că satisfacțiunile lui Cristos, deși de un preț nemărginit în sine, nu se aplică la noi, decât în măsură limitată și anume după proporția inten-zității actelor noastre de penitență, ori după dispoziția

autorității legitime, căreia-i este încredințată împărțirea lor. Aceste două puncte sunt temeiul doctrinei indulgen-țelor: să vedem deci, dacă ele sunt pe deplin justificate, pentrucă atunci rostul indulgențelor va curge din ele ca o consecință necesară.

În ce privește primul punct s'ar părea, că după ce operele lui Dumnezeu sunt perfecte, el nu poate ierta păcatele numai de jumătate și că în consecință iertarea pedepselor vremelnice ar fi inseparabilă de iertarea ofenței însăș. Acest motiv este lipsit de orice temei. Pentrucă este nu numai afară de orice îndolală, ci chiar de credință, că D-zeu, după legile comune ale dreptății, a-tunci, când iartă păcatul, totodată își rezervă dreptul de a pedepsi vremelnic pe păcătos. Nimic mai evident, decât aceasta în Sf. Scriptură. Moisi primește iertarea necredinței sale; dar totuși, în pedeapsa acestei necredințe, deși iertate, nu va intra deloc în pământul făgăduinței Natan i-i declară lui David, că Dumnezeu i-a iertat pă-catul: „Domnul a mutat păcatul tău” (II Imp. XII, 13), dar totuși adaugă, că în pedeapsa păcatului său iertat, D-zeu îi pregătește lovituri simțitoare: „Iară, pentrucă întăritând ai întăritat pe vrășmașii Domnului cu lucrul acesta, și fiul tău carele s'a născut ție cu moarte va muri.” (II. Imp. XII, 14.) Și dacă vreți să știți motivul acestei conduite a înțelepciunii nemărginite a lui Dum-nezeu, iată-l! Atunci, când se iartă un păcat de moarte în sine se iartă împreună cu acel păcat numai pedeapsa aceea, care este incompatibilă cu iertarea păcatului, a-deca pedeapsa vecnică, pentrucă ar fi un lucru impo-sibil, ca cineva prin împăcarea cu Dumnezeu să de-vină prietenul lui D-zeu, moșteanul făgăduințelor veci-nice și totuși să fie dator, ca pe veci să fie despărțit de D-zeu prin pedeapsa vecnică. Dar pedeapsa vremelnică nu este deloc incompatibilă cu iertarea păcatului, ba dimpotrivă ar fi un lucru nejust, ca oricare act de po-căință, care-mi câștigă iertarea vinei, să fie răsplătit tot-deauna și cu iertarea pedepsei vremelnice întregi. Pen-trucă iertarea păcatului este condiționată totdeauna de părere de rău, căreia-i este proporționată aplicarea vred-niciilor lui Cristos. El bine, dar mărimea, intensitatea părerii de rău, căldura dragostei ce o are cel împăcat cu D-zeu este deosebită la deosebiții păcătoși întorși. Mar-tirul, care pentru iubirea lui Cristos, fidelitatea sa față de credință, ori de vîrtute și-a vărsat sângele pe roată, sub paloșul călăului, care și-a lăsat ars trupul pe rug, abunăseamă a fost luminat de o dragoste mai vie de Dumnezeu, decât păcătosul aceea, în sufletul căruia abia a încolțit un slab suspin după fericirea vecnică pierdută, după Cristos maltratat prin păcatele lui. Este deci limpede, că acestuia din urmă nu i-se poate acorda în ce privește pedeapsa vremelnică aceeași iertare, ca și celui dinîai, ci ceea ce-i lipsește din mărimea ispășeniei sale voluntare, trebuie să fie suplinît de dreptatea Dumnezească prin pedeapsa vremelnică: păcătosul a-cesta întors îl va vedea odată și odată pe Dumnezeu dacă nu va prejudecă mântuirii sale prin noui păcate,

dar fiindcă dorul lui după Dumnezeu nu e încă așa de aprins, sufletul lui nu e matur, nu e copt încă de tot pentru această fericire, va trebui să aștepte, până când Dumnezeu prin pedepse vremelnice-l va curăți, cum se curăță aurul în foc, până când Dumnezeu îl va pregăti cu desăvârșire. Mărirea lui Dumnezeu, răpită de păcătos prin păcat, trebuie reparată pe deplin și fiindcă de bunăvoie păcătosul acesta numai în parte a reparat-o, numai o parte a plătit din datoria sa, cealaltă parte nereparată și neplătită va scoate-o dela ei însăș dreptatea Dumnezească, care din suferințele lui va împleti în jurul frunții sale cununa aceea de mărire, pe care păcătosul i-a smuls-o de pe frunte prin răzvrătirea sa. De aici se vede, că Biserica catolică nu afirmă, că Dumnezeu nu iartă câte-odată împreună cu vina păcatului și o parte, ba chiar și toată pedeapsa vremelnică; dar susține, că aceasta nu totdeauna se întâmplă, ci de regulă după păcatul iertat rămâne o datorie mai mare sau mai mică de pedepse vremelnice. Și dacă aceasta este așa, dacă în special noi, fără revelațiune, nici odată nu putem ști, dacă nu avem oare la catastich asemenea datorii și cât de mare sunt acele — indulgențele și în special jubileul, ca mijloace de a ne achita acele datorii, sunt actul celei mai dragostoase sollicitudini a Bisericii pentru fiii săi și nouă ne stă în interes să aprofităm de ele cu râvnă cât mai scrupuloasă.

În ce privește pe urmă punctul al doilea de doctrină, pe care se reazimă instituțiunea indulgențelor, este adevărat, că Isus Cristos prin moartea sa a satisfăcut pe deplin și cu prisos pentru noi; dar este de opotrivă adevărat și de credință, că intențiunea lui Cristos, satisfăcând pentru noi, n'a fost de loc, ca să ne dispenseze prin aceasta pe noi de a satisface și noi înșine și de a face pocăință pentru noi înșine ci dimpotrivă dânsul a voit chiar prin aceasta să ne împună obligațiunea indispensabilă, sau necesitatea de a împreuna cu ispășirea sa ispășirea noastră, cu satisfacțiunile sale satisfacțiunile noastre. Acest adevăr l-a exprimat atât de admirabil Sf. Apostol prin cuvintele: „Plinesc lipsa năcazurilor lui Cristos în trupul meu” Colos. I. 24. După această admirabilă doctrină a Apostolului patimile lui Cristos, fără patimile noastre sunt oarecumva incomplete și trebuie noi înșine să le împlinim lipsa prin patimile și satisfacțiunile noastre personale. Aplicând așadar această doctrină la teza noastră, — este evident, că Cristos prin satisfacțiunile sale nu a voit să ne scutească ipso facto de pedepsele temporale, pe cari nu le-am răscumpărat pe deplin prin satisfacțiunile proprii. Și dreptatea indulgențelor nu sunt fără de object nici după satisfacțiunile nemărginite ale lui Cristos, pentru că lor le rămâne și după aceste ce să renită și anume chiar acele pedepse vremelnice neispășite încă de noi.

Intrebarea este numai, dacă Biserica are putere de a substitui satisfacțiunilor proprii, menite pe cale ordinară a ne răscumpăra pedepsele vremelnice, indulgențele și pe ce se reazimă această putere?

Patriarhatele.

Patriarhatul ca grad ierarhic nu este de origine divină, ci este o instituțiune bisericească. Cristos a întemeiat numai episcopatul și primatul lui Petru ca și supremul cap văzut al întregii Biserici. Episcopii în ce privește puterea ordului au fost și sunt egali chiar și cu Pontificele roman, deși în cele jurisdicționale sunt supuși acestuia. Cu toate aceste unele scaune episcopice, încă în vechime, se bucurau de o întâietate onorifică. Apostolii la începutul creștinismului propovăduind evanghelia în orașele mai mari, în metropolele provinciilor imperiului roman, au întemeiat acolo biserici cu reședințe episcopice, ai căror episcopi, ca *metropoliți*, se ridicau deasupra celorlalți prin dignitate și jurisdicțiune. Astfel încă în veacul IV. aflăm mai mulți episcopi a căror parohii (astăzi: eparhie) formau o provincie (atunci: eparhie) metropolitană în frunte cu un metropolit; iar mai multe provincii metropolitane împreună formau o diecesă, având în frunte un *exarh*, care avea o putere mai mare ca și metropoliții supuși lui.

Unii dintre acești exarhi se bucurau de o deosebită cinste, nu numai pentru că aveau reședința în orașele mai principale ale imperiului, ci mai vărtos pentru originea lor apostolică. Conc. I. ecum. can. 6. amintește trei patriarhate de aceste având sedjii: în *Roma*, care era considerat ca și cap văzut al întregii Bis. și patriarh al occidentului întreg; *Alexandria* (cuprinzând Lybia, Egiptul, Pentapolis) și *Antiohia* (cuprinzând Syria, Phoenicia, Arabia, Cilicia, Isauria și Mesopotamia).

Mai târziu se ridicară la rangul de patriarh și ep. din Constantinopol și cel din Ierusalim. După multe sforțări în conc. Lat. IV. se confirmă cea ce s'a cerut încă în conc. Trul. cu privire la locul de onoare ce-l ocupă fiecare patriarh. Așa s'a hotărât că locul întâi i-se vine patriarhului Romei, al doilea celui din Constantinopol, care se intitula pe sine patriarh ecumenic; al treilea celui din Alexandria; al patrulea celui din Antiohia și al cincilea celui din Ierusalim.

În veacul al XIV., în urma întinderii stăpânirii turcești, cele 4 patriarhate orientale fură pierdute pentru Biserica Romei. Pontificele roman însă a numit și numește și pe mai departe patriarhi cari poartă numai titlul patriarhatelor pierdute, dar fără nici o jurisdicțiune și petrec în Roma. Patriarhatul Ierusalimului fu reînființat de Piu IX. 1847.

Biserica apusului are un singur patriarhat (cel dela Grado-Venezia și Lisabona sunt pure titluri) care totodată este și capul văzut al întregii Biserici catolice. Toți ceilalți patriarhi catolici de rit oriental, ca: patr. Maroniților (reșed. Canobin în muntele Libanului), patr. Melchiților (în Damasc); al Syrilor (reș. Mardin, Mesopotania); al Armenilor din Cilicia; al Chaldeilor (reș. Mossul); sunt supuși patriarhatului

Romei. Astfel Biserica Romei precum una și nedespărțită este în credință, așa și în organizația ei externă se manifestă o unitate armonioasă, având un singur cap văzut.

In biserica ortodoxă, după desbinarea bisericilor întâlnim 4 patriarhii; la Constantinopol, al cărui patriarh expulsat de guvernul turc, astăzi se află la muntele Athos; Alexandria, Antiohia și Ierusalim. Toți acești patriarhi sunt egali în drepturi și nici unul nu e supus celuilalt. Se deosebesc numai prin dreptul de întâietate pentru că în bis. ortodoxă „Patriarhatele, ca și celelalte părți sociale bisericesti, sunt independente unul de altul, prin urmare coordonate și egal îndreptățite. Deosebirea, ce există între ele, este ordinea scaunelor lor, va să zică a șederei lor în sinod.” (A. Șaguna Comp. d. Drept can. p. 222 urm).

Afară de aceste în istoria bis. orientale se mai amintesc și alte patriarhate: *patr. bulgar din Târnova* înființat prin veacul al XII. și desființat pe la 1393, luând titlul de patriarh arhiepiscopul sârbo-bulgar din Ohrida. Aceasta arhiepiscopie fu desființată la 1767 de patriarhul Constantinopolului. *Patriarhatul sârbesc din Ipek* înființat pe vremea împăratului Dușan și desființat în anul 1766. *Patriarhatul rusec din Moscova și patriarhatul sârbesc din Carloviț* azi cu sediul în Belgrad; iar astăzi „poporul român își înființează, prin propria lui suveranitate politică și bisericească, Patriarhatul pentru Biserica ortodoxă română, („Actul de înființare”).

În Biserica catolică e clar că dreptul de a înălța vre-o metropolie la dignitatea de patriarhat i-se cuvine Pontificelui roman dela care își primește și jurisdicțiunea. La bis. ortodoxă însă fiind că toți patriarhii sunt *egali* între sine și independenți unul de altul, se pune întrebarea: Cine are dreptul de a ridica o metropolie la rangul de patriarhat? A. Șaguna răspunde, că acesta „se cuvine exclusiv unui sinod ecumenic.” De acea zicem, că toate câte au urmat în timpii vechi și mai noi în privința denumirilor unor scaune arhierestice de patriarhate, fie acele urmate din grația unui împărat, fie și cu învoirea celorlalți patriarhi și cu voia vre-unui popor, nu se pot primi de legale, „pentru că *„numărul patriarhatelor nu se poate înmulți cu validitate, afară de hotărârea unui sinod ecumenic; prin urmare ori câte au existat și există încă și astăzi, afară de cele patru, sunt anticanonice și necunoscute din partea bisericii ecumenice.”* (O. c. p. 97—98 și 223).

Aceasta o afirmă Șaguna în baza canoanelor sinoadelor vechi ecumenice, cari au statorit numărul și dreptul de întâietate al patriarhilor vechi precum și sfera drepturilor altor biserici peste anumite provincii bisericesti. Biserica sârbească a protestat contra înființării patriarhatului român răzîmându-se tocmai pe acest principiu sprijinit de canoane și uz, că, adică, fără consimțământul celorlalte biserici autocefale *adunate într'un conciliu ecumenic*, o biserică autocefală nu se

poate ridica pe sine la rangul de patriarhat. Aceasta o pretinde și marele canonist Șaguna pentru că să se păstreze *unitatea* bis. pe care o credea și cred și alții atât de necesară pentru existența bis. ortodoxe. Numai aceasta unitate nu se poate realiza acolo unde o mulțime de biserici particulare, antocefele, independente se întrec care să stea mai în fruntea mesei, desaproband una ce face cealaltă. Așa patriarhul, numit „ecumenic” al Constantinopolului, condamnând aspirațiunile naționale ale Bulgarilor cari se organizează singuri într'un *exarhat* independent de acest patriarhat, în anul 1872 i-a declarat schismatici: „Aceasta declarare n'a fost recunoscută însă de toate Bisericile autocefale și între altele nici de patriarhatul din Ierusalim” (Milaș Drept. bis. p. 256).

Biserica adevărată *trebuie să fie una și nedespărțită în credință, icoana vie a împărăției lui Dumnezeu pe pământ, marea familie a popoarelor având un singur cap văzut. Iar aceasta unitate a bisericii se razlmă pe indisolubila legătură sufletească a credincioșilor izvorâtă din unitatea credinței și sprijinită pe o temelnică organizație externă, care să fie expresia cea mai înaltă a principiului: „o turmă și un păstor.”*

Dr. N. Flueraș

CRONICA

— *S'a înființat patriarhatul român.* La 4 Febr. c. Sf. Sinod al Bisericii ort. autocefale române a declarat Biserica ortodoxă din România de *patriarhat*. Actul de înființare se provoacă la meritele ce le-a câștigat această Biserică față de ortodoxie, precum și la faptul că o Biserică de 14 mil de ortodoxi se cade să aibă patriarh. Noul patriarh e actualul metropolit-primat Dr. Miron Cristea cu titlul de „*Sanctitatea Sa.*” Iată ce sunt dezideratele Sanctității Sale cu ocazia ridicării sale la rangul de patriarh:

1. Crearea de numeroase burse pentru tinerii cari să mergă în centrele mari culturale din apus și răsărit să studieze știința teologiei, și dintre care să se recruteze apoi statul major al bisericii și al patriarhiei românești.

2. Reorganizarea facultății de teologie din București, astfel ca să fie un centru de cultură teologică ortodoxă. Pentru aceasta propune înființarea a două noul catedre pentru literatura teologică slavă și pentru literatura teologică greacă.

3. Pe lângă patriarhia românească să se înființeze o mare academie de muzică bisericească orientală; în care să se poată studia și cultiva acest gen de muzică.

4. Ridicarea unei monumentale catedrale a neamului românesc care să fie una din comorile de artă ale orientului european.

— *Cum stă afacerea cu expulsarea patriarhului din Constantinopol?* Turcii au expulsat pe patriarhul Constantinos din Cp., fapt ce a cauzat mare turburare la toți ortodocșii. — Agenția „Havas” publică (cu data de 2 Febr. c.) un comunicat al *Comisiunii mixte Interallate din Constantinopol pentru schimbul populațiunii dintre Turcia și Grecia*, carele zice că *Turcia a avut dreptul de a-l expulsa pe patriarh, căzând el*

în înțelesul tratatului dela Lausanne în numărul celor supuși la schimb. De ce dară atâta agitație și protestări?

— În nr. 5—6 al gazetei de Dum. din Șimleu, citim un calduros apel al unor frați preoți Gherleni în vederea înființării unei Societăți de ajutorare a preteșilor văduve și a orfanilor. O întreprindere laudabilă.

— În zilele din urmă un mare personajiu ateu vizită Expoziția misionară din Roma și rămase uimit de opera imensă ce a dezvoltat Biserica catolică pe terenul culturai și a civilizațiunei între popoarele sălbatice. El exclamă: „Te salut și mă 'nohin ție o mare pioniră a civilizațiunei. Mi-ai zguduit mentalitatea mea creată în atâția ani de studiu, mă declar învins. Nu va răsări un soare nou și asupra ruinelor sufletului meu? Fericit ești Papini că ai putut găsi... (Notă: Giovanni Papini e alături cu Gabrielle D'Annunzio cel mai celebru poet și artist al Italianilor de azi, care s'a convertit decurând și el la catolicism. Cartea lui: „Storia di Cristo" e îndeajuns cunoscută publicului Român.)

— *Dr. Nichifor Crainic* cunoscutul scriitor ortodox în „Cuvântul" din 8 Febr. c. No. 78., meditănd asupra soartei triste a „patriarhatului ecumenic" dela Cp. soarte care e rodul „panelenismului șovin" dela patriarhie care în loc de-a fi un centru de armonizare a fost totdeauna cauză de sfărîmătare, — de încheiere se întreabă: „Care ar fi ieșirea din aceasta dezastruoasă situație? Singură revenirea la Biserica unică, sobornicească (adică universală N. R.) într'adevăr și crearea pe deasupra autocefaliilor naționale, a unui patriarhat suprem, a cărui autoritate s'o recunoască toate popoarele de aceeași credință. Acest patriarhat ecumenic suprem nu va mai putea fi în nici un caz național. Internaționalizarea lui e condiție neapărată a izbânzii. Altfel — sunt destui ochi — și dintre cei mai ageri — cari se îndreaptă, dornici de mântuire, — spre Roma eternă". Foarte bine fac, răspundem noi. E singura soluție. De ce să crezi azi, un atare patriarh, când el există: la Roma. Suntem curioși să vedem noi pe acel „patriarh ecumenic" al răsăritului între actuale împrejurări de sfărîmătare bisericească din Orient care va fi în stare să ia asupra sa o auctoritate morală transcendentă oricărei puteri politice și căruia să i-se supună toți orientalii divizați. Și pân' atunci îl rugăm pe *Dr. Crainic* să ne indice, care ar fi după părerea dumisali, zcel patriarh suprem pe care ar fi gata să-l recunoască azi, în Orient, toate popoarele de aceeași credință ortodoxă?

— *Suprema Congregație* a Sf. Oficiu a coterisit (31 Ian.) pe preotul modernist, profesor la Univ. regală din Roma Ernest Buonaiuti, pentru erezii euharistice.

— Sf. Sinod al Bis. ort. Rom. a coterisit pe Ion Mirică vinovat de faptul că s'a făcut preot cu acte false.

— Anuarul catolic al Angliei (Catholic Directory) pe 1925 ne spune că numărul convertiților la catolicism în Anglia în 1924 e de 12.796 (390 mai mulți ca în 1923). Totalul catolicilor din imperiul britanic e de 14,970,742.

— Înregistrăm cu bucurie fapta vrednică de toată lauda a credinciosului nostru din com. Suplac, care a cumpărat bisericii un clopot de 50 kg. (p. 11 mii Lei).

TIPIC

15 Februarie, Duminica fiului rădăcit. Vers 4. și Sf. Apostol Onesim.

Sămbătă la inseratul cel mare pe 6, ale inv. 4. ale Triod. 2. — Mărire. Și acum dogm. glasului. Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna învierii; Mărire. Și acum a Triodului. — Troparul învierii. Mărire. Trop. Sfântului din Mineiu. Și acum a Născătoarei gl. 3.

Duminica la Mănecat. La Dumnezeu e domnul trop. ca sămbătă. — Sedelnele învierii. După a doua stihologie Troparele învierii, apoi Polileul adăugându-se și psalmul: „La râul Vavilonului. — Antifonul glasului. Evanghelia inv. a 4-a. După ps. 50. Mărire: Ușile pocăinții și acum: Cărările. Indură-te. La mulțimea. Catavasile: Deschide-voiu. Luminătoarea inv. a 4-a. Mărire. Și acum. Lum. Triodului șcl.

La Liturghie: Feriçirile glasului 4. După intrat: Trop. inv. Mărire și acum. Condacul Triodului. — Apostolul și Evanghelia Duminicii Fiului tătăcit.

Duminica d. m. înșdratul mic din 16 Februarie Sf. Martir Pamfil Stihirile pe 6, ale inv. din Ohtoih 3 și ale sfântului 3. Mărire. Și acum a Sf. Prohimenul zilei. Stihovna cu Mărire. Și acum din Ohtoih. Troparul Sfântului Mărire. Mai marilor. Și acum. Celei ce s'a nutrit.

22 Februarie, Duminica lăsatului de carne și Sfinții mucenici din Evghenia. Vers 5.

Sămbătă la înșdrat. Stihiri pe 6, ale inv. 3 și ale Triod 3. — Mărire, și acum dogm. glas. — Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna inv. Mărire și acum a Triod. Trop. inv. Mărire: Trop. a Sfinți. Și acum: Taina cea din veac.

Duminica la mănecat. Prop. ca Sămbătă. Sedelnele inv. Troparele inv. Polileu. La râul. . . Antifonul glasului 5. Evangh. inv. a 5-a. Mărire: Ușile. . . Și acum: Cărările. Indură-te: La mulțimea. . . Catavasile: Deschide-volu. — Luminat inv. a 5-a. Mărire. Și acum: Lumin. Triod. șcl.

La Liturghie, Feriçirile gl. 5. După intrat: Trop. inv. — Mărire. Și acum. Cond. Triod. — Apostolul și Evanghelia Duminicii lăsat. de carne.

Duminica la înșdrat mic. — 23 Februarie. Sf. Mucenic Policarp. — Stihirile pe 6, — ale Ohtoihului 3 și ale Săn. 3. Mărire. Și acum din Mineiu. Stihovna cu Mărire. Și acum din Triod. — Troparul Sfântului. Mărire. Și acum a Născătoarei gl. 4. — Misă —

Schițe de predici.

A) 15 Febr. Duminica fiului rădăcit.

Temă: Despre pocăință. Să ne'ntoarcem la D-zeu.

Intrad. Pilda fiului rădăcit ne dă nouă un frumos exemplu de întoarcere la D-zeu, părintele nostru ceresc. Cât de sinceră, cât de adâncă e înt. lui! Și noi trebuie se facem la fel.

Trat. 1. Și noi suntem fii răciți, căci am vătămat des pe D-zeu. (Analiza posibilităților de-a păcătu.)

2. Trebuie să ne'ntorcem la D-zeu: a) El ni-e părinte, noi fiil lui. b) în mâinile lui vom cădea vii sau morți: el ne va judeca; multe poți încunjură în lume, dar să nu cazî în m. lui D-zeu nu poți. c) este îngrat să vatemi un Părinte bun. d) întoarcerea, pocăința e bună, aduce pace, mângăiere etc.

Inch. Postul vine; să ne'ntoarcem măcar acum cu rugăciuni, fapte de milostenie, cu căință sfântă la D-zeu. Un an petrecut cu D-zeu e mai prețios, decât o sută petrecuți în păcate. D-zeu, tatăl cel bun ne așteaptă; să mergem de grab.

B) 22. Febr. Duminica lăsatului de carne.

Tema, Frica de judecata cea mare.

Intrad. Multe sunt motivele prin cari D-zeu ne îndeamnă la îndreptare, la viață adevărat creștinească: bunătaatea, iubirea sinceră, frumsețea lui D-zeu, grija lui părintească etc. Când toate acestea nu ajung, ne amenință cu teribila judecată.

Trat. I. Judecata se va ținea 1) Isus ni-o spune în Ev. de multe ori: că va veni cu ingerii săi în mărire multă să judece lumea: Mt. 16, 27; 24, 30; 25, 31; Mc. 13, 26; Lc. 17, 30; Fapt 1, 11, 17, 31 etc. Sft Pavel la Cor. 5, 10: „toți va trebui să ne arătăm înaintea judecării lui Hr. și va da fiecare seama de faptele lui."

II. Judecata va fi publică; va fi amdnunțită: dp. toate gândurile, poftele etc. Mt. 12, 36: „toată vorba neînsemnată." Ce rușine; ce ocară: ne vor vedea părinții, lumea intr. etc.

III. Un singur păcat e destul să fii judecat: Sf. Iacob zice: „celce-calcă legea într'una, de toată legea s'a făcut vinovat."

Inch. Să fugim de păcat, că jud. ne așteaptă. Să răbdăm puțin acum, decât să suferim în veci. Sfinți.

